

VIRTUÁLNÍ HOSPITACE – HUDEBNÍ OBOR: ROCK 'N' ROLL

ODBORNÁ ANALÝZA HODINY (EVALUACE)

Autor: prof. PaedDr. Jiří Holubec, Ph.D.

Osobnost učitele

Libor Sládek je výborný hudebník. Ze záznamu hodiny je jasné, že patří k učitelům hudební výchovy, kteří jsou a zůstanou „mladí“ duchem. Může si dovolit vést výuku v neformální atmosféře, aniž by se musel obávat, že ztratí autoritu. Jeho nadhled je dán bohatými zkušenostmi. **Hudbu, kterou žákům přibližuje, totiž sám mnohokrát přehrál i přezpíval.** Dokazuje to zejména v druhé části hodiny, kdy předvádí jednotlivým žákům jejich interpretační úkoly, koriguje jejich drobné nepřesnosti i chyby významnějšího charakteru (např. vynechání taktů, chybnou harmonii v klavíru, rytmické nepřesnosti).

Vybavení a podoba učebny hudební výchovy

Libor Sládek má k dispozici specializovanou učebnu, která je rozdělena na dvě pracoviště. První z nich má podobu běžné třídy, je vybaveno poslechovou aparaturou, počítačem, tabulí s notovou osnovou a rovněž interaktivní tabulí. Druhé pracoviště je určeno pro praktické činnosti. Žáci i učitel mají k dispozici mj. klavír, kytary, kontrabas, mnoho rytmických nástrojů a malé keyboardy. V předvedené hodině byla obě pracoviště plně využita.

Probíraná látka a její rozsah

Dějiny hudby, které tvoří jednu z obsahových částí hudební výchovy na gymnáziích, bývají velmi často vyučovány jako přehledka významných osobností. V oblasti klasické hudby se učitel soustředí většinou na skladatele, v oblasti populární hudby spíše na interprety. Kořením výuky dějin jsou pak jistě informace z „mimohudebního“ života vybraných jedinců.

Období 50. let minulého století, ve kterém se rodí zcela nový styl, patří k nejzajímavějším tématům, která se v dějinách nonartificiální hudby vyučují. Je tedy dobře, že pedagog vybírá asi nejinspirativnější, nejvšestrannější a zároveň „nejproblematičtější“ osobnost, vstupující do světa showbyznysu v uvedeném období. Naštěstí se neomezuje pouze na její životní osudy, ale především se věnuje oblasti žánrové, tedy rock 'n' rollu.

Pro jednu hodinu je to však poměrně velké množství látky, což uznává v závěru nahrávky i sám pedagog. Velmi dobře tuto situaci znám z dob, kdy jsem na gymnáziu vyučoval, stalo se mi to mnohokrát, a to jsem měl k dispozici (na rozdíl od Libora Sládka) dvě hodiny týdně.

Aktivizace žáků

Základním principem moderní hudební výchovy je aktivizace žáků. Na gymnáziu by měli především hrát, zpívat, tančit, poslouchat hudbu, vést vzájemný dialog, debatovat s učitelem, umět referovat o daném tématu, teoretické poznatky (z hudební nauky či z dějin) převést pod vedením učitele do hudební praxe. Každý žák, i ten (zdánlivě) nejméně nadaný, se tak může zúčastnit praktického muzicírování.

Ze záznamu je jasně patrné, že je hodina postavena právě na permanentní aktivizaci žáků. **Pedagog od začátku vyučovací jednotky vybízí žáky k činnosti, ti se tak stávají spoluvůrci hodiny, což je ve výuce hudební výchovy nezbytné.**

Nejdůležitější aktivizační momenty první části můžeme najít hned v úvodu (brainstorming, odpovědi na otázky, návaznost na minulou hodinu), poté především při práci s harmonickým průběhem písně. Žáci na základě akordických značek odhalují harmonické schéma rock 'n' rollu, přičemž akordickou linku převádějí do roviny harmonických funkcí. Tím nové poznatky zasazují do širšího kontextu. Evidentně tak navazují na již dříve probranou látku. Následuje referát dvou žákyň o Elvisu Presleym, doplněný ukázkami, vstupy učitele i dalších žáků.

Druhá, praktická část hodiny, je postavena výhradně na interpretaci skladeb, vážících se k probíranému tématu. Nejprve všichni žáci za klavírního doprovodu pedagoga interpretují píseň *Love Me Tender*, pak se věnují nácvičce a provedení písně *Rock Around the Clock*.

Průběh hodiny

Přemýšlím, zda bych jednotlivé části hodiny, samozřejmě kromě úvodu, učil ve stejném pořadí jako Libor Sládek. Pokud bych uvažoval o změnách, týkaly by se okamžiku nácvičky skladby *Rock Around the Clock*. Určitě můžeme její interpretaci zařadit na závěr lekce a chápat tuto část jako její vrchol. Tak je tomu v případě zaznamenané hodiny.

Bylo by však možné pořadí změnit, píseň krátce nacvičit hned po úvodních informacích a pak z její interpretace, z notového záznamu a z ukázek vše další vyvozovat. Pochopitelně by zazněla znovu v závěru a uzavřela by možná přesvědčivěji celou hodinu.

Ale navrženou změnu chápeme jen jako *možnost*. Po zhlédnutí záznamu můžeme konstatovat, že sled jednotlivých „bodů“ hodiny, je logický, plynulý a naprosto přirozený.

Instrumentální hra a zpěv

Zpěv doprovázený nástrojem zazní nejprve v písni *Love Me Tender*. Je iniciován videozáznamem interpretace této písně E. Presleym. V průběhu poslechu vyzve pedagog zcela neformálně žáky ke společnému zpívání. Skrytě jeho pobídka „*pojd'me si to zazpívat*“ můžeme chápat i šířeji, s možným dodatkem „*když to zazpívá Elvis, proč bychom si to nemohli teď zazpívat také my*“. V organizaci výuky tvoří zpěv písně *Love Me Tender* pouze překlenovací můstek mezi teoretickou a praktickou částí hodiny. Pedagog i z těchto důvodů píseň nenacvičuje ani se k ní nijak nevrací, její interpretace má spíše epizodní úlohu.

Následující písní se pedagog i žáci věnují důkladněji. V úvodu nácvičku procvičí rytmus, akcenty na lehké doby, anglickou výslovnost. Pak si žáci píseň poprvé zazpívají. Následuje přidělení nástrojů jednotlivým hráčům. Ti budou hrát na klávesy, rytmické nástroje, dále jedna žákyně na kontrabas a jeden žák na klavír.

Od tohoto okamžiku se *vyučovací jednotka* mění na *zkoušku* třídní kapely. Je potěšitelné, že žáci nepotřebují pro svoji hru žádné nástrojové party, vše se odvozuje tak, jak je v populární hudbě zvykem, ze záznamu melodické linky a akordických značek. Učitel jednotlivým instrumentalistům předvádí, jak a co mají hrát. Velmi dobrý je výkon klavíristy, obdivuhodné jsou jeho rychlé reakce na učitelovy připomínky a korekce. Potěšilo mě i zapojení kontrabasu. Vůbec nevádí, že dívka rytmizuje jen základní tóny akordů (snazší by byla hra na baskytaru). Průběh nácvičky je však v závěru ovlivněn nedostatkem času, ale je zřejmé, že se třída v příštích hodinách k písní vrátí.

Závěrem

Za největší **pozitiva** považuji **permanentní aktivizaci žáků a jejich významný podíl na průběhu výuky, zapojení všech žáků do muzicírování a jejich aktivní přístup k interpretaci iniciovaný autoritou a příkladem pedagoga-hudebníka.**

Diskutovat je možné, ostatně jako vždy, o některých uvedených bodech: o tom, zda hlavním tématem hodiny byl rock 'n' roll či Elvis Presley, o časovém rozvržení hodiny; o tom, měl-li být nácvička písně důkladnější a tím i interpretace přesvědčivější. Je možné se dotknout i obecnějších problémů: může být cílem hodiny hudební výchovy na gymnáziu „pouhé“ muzicírování?

Hodinu vedenou L. Sládkem považuji za kvalitní ukázkou práce pedagoga hudební výchovy na gymnáziu, drobné připomínky jsou myšleny jen jako náměty pro případnou debatu.

prof. Dr. J. Holubec, Ph.D.